

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ฝ่ายบริหารทั่วไป สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๘ โทร. ๐ ๗๗๓๑ ๑๖๔๑

ที่ กษ ๑๓๑๓.๐๑/๒๐๐๕ วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๗

เรื่อง มาตรการการป้องกันการทุจริตของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๘ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๘

ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๖ หมวด ๒ การบริหารราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน มาตรา ๘ (๓) และหมวด ๓ การบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มาตรา ๙ (๔) ประกอบกับรัฐบาลมีการกำหนดนโยบายในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน และการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment – ITA) ที่มุ่งเน้นให้องค์กรมีระบบป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนที่มีประสิทธิภาพ โดยหน่วยงานภาครัฐต้องเร่งสร้างองค์ความรู้ให้บุคลากรมีความพร้อมโดยเฉพาะในเรื่องการปลูกฝังองค์ความรู้ให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันการทุจริตและผลประโยชน์ทับซ้อน

ดังนั้น เพื่อเป็นการสร้างกลไกในการป้องกันการทุจริต สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๘ (สศท.๘) จึงได้มีการจัดทำมาตรการการป้องกันการทุจริตและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรในสังกัด เครือข่าย รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ และถือปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับฯ ที่กำหนด เพื่อป้องกันการทุจริต และมีให้เกิดปัญหาขึ้นในองค์กร ดังรายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบขอได้โปรด

๑. ให้ความเห็นชอบมาตรการการป้องกันการทุจริตของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๘ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗
๒. มอบหมายให้ฝ่ายบริหารทั่วไปแจ้งเวียนและติดตามรายงานผลการดำเนินการตามมาตรการดังกล่าวต่อไป

(นางสาวจันทร คำตา)
นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ
หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป

- เห็นชอบ ๒๐๑
- ผบ.ศก.เกษตรฯ ๒๐๑๒๖๗

(นายนิกร แสงเกตุ)

ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๘

แนวทางและมาตรการการป้องกันการทุจริต

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๘ สุราษฎร์ธานี

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ข้าพเจ้าใคร่ขอให้ท่านทั้งหลายจงมั่นอยู่ในความซื่อสัตย์สุจริต ถือเอาประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง เพราะคุณธรรมอันนี้เป็น มูลฐานอันสำคัญที่จะยังความเจริญ และความเป็นปึกแผ่นแก่สังคม เป็นบ่อเกิดแห่งความสามัคคีกลมเกลียว ความซื่อสัตย์ที่ว่านี้ หมายถึง ความสุจริต ซื่อตรงต่อหน้าที่การงาน ต่อตนเองและต่อผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง มีเจตนาบริสุทธิ์ไม่เอารัดเอาเปรียบ สำหรับท่านที่ใช้วิชากฎหมาย ย่อมกินความถึงการรักษาความเป็นธรรม ไม่บิดเบือน ความหมายของ ตัวยกกฎหมาย เพื่อประโยชน์ของตนเองด้วย ความซื่อสัตย์สุจริต จะเป็นเสมือนหนึ่ง เกราะคุ้มภัยแก่ท่านตลอดไป ดังบทพระราชนิพนธ์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ว่า “สุจริตคือเกราะบัง สาตราพ้อง”

พระบรมราชาวาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของ
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๔๙๖

คำนำ

ปัจจุบันปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบหรือการทุจริตคอร์รัปชัน ถือได้ว่าเป็นปัญหาใหญ่ที่เกิดขึ้นในประเทศต่างๆ ทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นประเทศ ที่พัฒนาแล้วหรือประเทศที่ด้อยพัฒนาต่างต้องเผชิญปัญหาจากคอร์รัปชัน และได้กลายมาเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดปัญหาหนึ่งของประเทศไทย ซึ่งยังไม่มีที่ทำว่าจะหมดไป อีกทั้งยังทวีความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้นเรื่อย ๆ สำหรับ ประเทศไทยจึงมีการกำหนดนโยบายในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันและ การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment – ITA) ที่มุ่งเน้นให้องค์กรมี ระบบป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนที่มีประสิทธิภาพ โดยหน่วยงานภาครัฐ ต้องเร่งสร้างองค์ความรู้ให้บุคลากรมีความพร้อมโดยเฉพาะในเรื่องการปลุกฝัง องค์ความรู้ให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันการทุจริตและผลประโยชน์ทับซ้อน ดังนั้น เพื่อเป็นการสร้างกลไกในการป้องกันการทุจริต สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๘ สุราษฎร์ธานี (สศท.๘) จึงได้มีการจัดทำแนวทางป้องกันการทุจริต เพื่อเป็นสื่อในการเผยแพร่ความรู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านการป้องกันการทุจริต ประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรในสังกัด สศท.๘ เครือข่ายต่าง ๆ รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับฯ ที่กำหนด เพื่อป้องกันการทุจริต และมีให้เกิดปัญหาขึ้นในองค์กร

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๘ สุราษฎร์ธานี หวังเป็นอย่างยิ่งว่าแนวทางการป้องกันการทุจริตจะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ สามารถนำไปใช้ในการบริหาร จัดการองค์กรได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ ต่อไป

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๘ สุราษฎร์ธานี
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๙ ธันวาคม ๒๕๖๗

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
๑. ความหมายของการทุจริต (คอร์รัปชัน)	๑
๒. รูปแบบของการทุจริตภาครัฐในสังคมไทย	๓
๓. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต	๔
๔. สาเหตุของการทุจริต	๕
๕. แนวทางการป้องกันการทุจริตของภาครัฐ	๗
๖. แนวทางการป้องกันการทุจริต ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๘	๑๑
๗. แผนการดำเนินงานตามแนวทาง/มาตรการการป้องกันการทุจริต ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๘ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘	๑๓

๑. ความหมายของการทุจริต (คอร์รัปชัน)

การทุจริต หรือในภาษาอังกฤษ คอร์รัปชัน (Corruption) มีรากศัพท์ มาจากภาษาละตินว่า Corruption เป็นคำที่รู้จักกันดีแต่การให้ความหมาย หรือนิยามขอบข่ายของคำนี้มีหลากหลายแตกต่างกันไป ขึ้นกับวัตถุประสงค์ ของการใช้งานและพื้นฐานทางด้านสังคม ตลอดจนศีลธรรมทางการเมือง หรือเศรษฐศาสตร์ ความหมายของคำว่า การทุจริต หรือที่คนไทยชอบกล่าว ร่วมกันว่า การทุจริตคอร์รัปชัน (Corruption) มีการให้ความหมายไว้มากมาย หลายความหมายดังนี้

(๑) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๒๕ และพจนานุกรม ฉบับเฉลิมพระเกียรติพ.ศ.๒๕๓๐ ให้ความหมายเช่นเดียวกันว่า “ประพฤติ ชั่วคดโกงไม่ซื่อตรง”

(๒) ประมวลกฎหมายอาญาให้คำนิยามไว้ในมาตรา ๑(๑) “โดยทุจริต” หมายความว่า “เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับ ตนเองหรือผู้อื่น

(๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒ ให้คำนิยามไว้ในมาตรา ๔ ดังนี้ “ทุจริตต่อหน้าที่” หมายความว่า การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหน้าที่ซึ่งที่ตนมิได้มีตำแหน่งเหนือหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งนี้เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้ โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ส่วนคำในภาษาอังกฤษที่มีความหมาย ตรงกับคำว่า “ทุจริต” คือคำว่า “คอร์รัปชัน” ซึ่งเป็นคำที่มีความหมาย กว้างมาก หมายถึง “การกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอันเป็นการกระทำที่ชั่วช้าและฉ้อโกงโดยเจตนาที่จะหลีกเลี่ยงกฎหมาย รวมทั้งการกระทำ ที่ขัดต่อตำแหน่งหน้าที่ และสิทธิของผู้อื่น นอกจากนี้ยังหมายถึงการที่ บุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งประชาชนไว้วางใจกระทำต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ โดยการรับหรือยอมรับประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น”

(๔) พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๕๑ ให้คำนิยามไว้ในมาตรา ๓ ว่า

“ทุจริตในภาครัฐ” หมายความว่า ทุจริตต่อหน้าที่หรือประพฤตินิชอบ ในภาครัฐ

“ทุจริตต่อหน้าที่” หมายความว่า ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใด ในตำแหน่งหรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหรือหน้าที่ซึ่งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น หรือใช้ อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบ สำหรับตนเองหรือผู้อื่น หรือกระทำการอันเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมาย อาญาหรือตามกฎหมายอื่น

“ประพัตติมิชอบ” หมายความว่า ใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีที่มุ่งหมาย จะควบคุมดูแลการรับ การเก็บรักษาหรือการใช้เงินหรือทรัพย์สินของแผ่นดิน

องค์กรระหว่างประเทศด้านความโปร่งใส (Transparency International (TI)) ได้ให้ความหมายของการทุจริตไว้ว่าเป็นการใช้อำนาจที่ได้รับการ ไว้วางใจในทางที่ผิด โดยแทนที่จะใช้อำนาจนี้เพื่อประโยชน์ส่วนรวม กลับเอาอำนาจดังกล่าวมาใช้ในการแสวงหาประโยชน์ส่วนบุคคล ซึ่งสถานการณ์ นี้อาจเกิดได้ทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งองค์กรด้านความโปร่งใสระดับถึงกรณีต่าง ๆ ของการทุจริตไว้ดังนี้

การทุจริตขนาดใหญ่ (Grand Corruption) เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐ ระดับสูงในการบิดเบือนนโยบายหรือใช้อำนาจในทางที่ไม่สมควร เพื่อแสวงหา ประโยชน์จากทรัพยากรของชาติ

การทุจริตขนาดเล็ก (Petty Corruption) เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ ระดับกลางและล่างต่อประชาชนทั่วไปโดยเป็นการใช้อำนาจโดยมิชอบ เพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้อง

การติดสินบน (Bribery) เป็นการเสนอให้หรือสัญญาว่าจะให้ผลประโยชน์ ต่างๆ ทั้งในรูปแบบของทรัพย์สิน สิ่งของ หรือสิ่งตอบแทน เพื่อเป็นแรงจูงใจ ให้เกิดการกระทำที่ผิดกฎหมายหรือศีลธรรม

การยักยอก (Embezzlement) เป็นการนำเอาทรัพย์สินหรือสิ่งของ ที่เป็นทางราชการหรือหน่วยงาน มาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตนโดยไม่ได้ เกี่ยวข้องกับงาน

การอุปถัมภ์(Patronage) เป็นการใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวหรือการเล่น พรรคเล่นพวก เพื่อเอื้อประโยชน์ให้พวกพ้องได้เข้ามามีอำนาจหรือเข้ามา ทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนตน โดยไม่ได้คำนึงถึงความเหมาะสม รวมทั้ง การ เลือกที่รักมักที่ชัง (Nepotism) ที่เป็นการเอื้อประโยชน์หรืออำนาจหน้าที่แก่ พวกพ้องคนใกล้ชิด

ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) เป็นการขัดกันของ ผลประโยชน์ส่วนตนกับส่วนรวม ซึ่งเป็นการกระทำโดยใช้อำนาจที่ได้รับ มอบหมายให้เกิดประโยชน์ที่เชื่อได้ว่าเป็นส่วนรวมแต่ตนเองหรือพวกพ้อง ก็ได้รับประโยชน์ทั้งทางตรงหรือทางอ้อมต่อการกระทำนั้นด้วย

เห็นได้ว่าการให้ความหมายของพฤติกรรมกรทุจริตนั้นมีความหมาย ที่หลากหลาย ทั้งในแนวกว้างและแนวแคบ ครอบคลุมพฤติกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลาย โดยภาพรวมของการทุจริต เป็นการใช้อำนาจที่ได้รับ มอบหมาย มากระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดที่เอื้อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองหรือพวกพ้อง ให้ได้รับการตอบแทน ทั้งที่เป็นทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด การกระทำดังกล่าวอาจขัดต่อกฎหมาย ระเบียบกฎเกณฑ์หรือศีลธรรม เพื่อประโยชน์ อย่างใดอย่างหนึ่งแก่ตนเองหรือพวกพ้อง รวมทั้งการละเว้นไม่กระทำเพื่อ เอื้อประโยชน์ให้กับตนเองหรือบุคคลอื่น

นอกจากคำว่า ทุจริตคอร์รัปชัน แล้ว เรายังคุ้นเคยกับคำว่า “ฉ้อราษฎร์ บั้หลง” และใช้แทนคำว่า ทุจริตคอร์รัปชัน

แต่นักวิชาการจำนวนหนึ่ง เห็นว่าคำนี้ มีความหมายที่แคบกว่าการทุจริตคอร์รัปชัน เนื่องจากคำว่า ฉ้อราษฎร์ บั้หลงนั้น สามารถแยกออกเป็น ๒ พฤติกรรม คือ

ฉ้อราษฎร์ หมายถึง การฉ้อโกงสิ่งที่เคยเป็น หรือควรจะเป็นของราษฎรมาเป็นของ ส่วนตนหรือพวกพ้อง
บั้หลง หมายถึงการเบียดบังเอาสิ่งที่เป็น ของหลวงหรือของรัฐมาเป็นของตนเอง ซึ่งความหมายนี้ ค่อนข้างแคบ และจำกัดกว่าคำว่า ทุจริต

๒. รูปแบบของการทุจริตภาครัฐในสังคมไทย

สำหรับการทุจริตภาครัฐในสังคมไทย มีรูปแบบที่หลากหลาย สำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) ได้สรุปรูปแบบของการทุจริตภาครัฐในสังคมไทยไว้ดังนี้

๑. การทุจริตเชิงนโยบาย เป็นรูปแบบใหม่ของการทุจริตที่แยบยล โดยอาศัยรูปแบบของกฎหมาย หรือมติคณะรัฐมนตรี หรือมติของ คณะกรรมการเป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์ ทำให้ประชาชน ส่วนใหญ่ เข้าใจผิดว่า เป็นการกระทำที่ถูกต้องชอบธรรม

๒. การทุจริตในการบริหารราชการแผ่นดิน เป็นลักษณะการใช้อำนาจ และหน้าที่ในความรับผิดชอบของตนในฐานะของเจ้าหน้าที่ของรัฐเอื้อประโยชน์ ให้แก่ตน หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

๓. การทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง จะพบได้ทั้งในรูปแบบของการฮั้ว ตั้งแต่ขั้นตอนการออกแบบกำหนดรายละเอียดหรือสเป็คของงาน กำหนด เงื่อนไข คำนำวนราคาากลาง ออกประกาศประกวดราคา การรับและเปิดซอง การประกาศผล การอนุมัติการทำสัญญา ทุกขั้นตอนของกระบวนการจัดซื้อ จัดจ้างล้วนมีช่องโหว่ ให้มีการทุจริตกันได้อย่างง่ายดาย

๔. การทุจริตในการให้สัมปทาน เป็นลักษณะการแสวงหาหรือเอื้อ ประโยชน์โดยมิชอบจากโครงการหรือกิจการของรัฐ ซึ่งรัฐได้อนุญาตหรือมอบให้ เอกชนดำเนินการแทนให้ในลักษณะสัมปทานผูกขาดในกิจการใดกิจการหนึ่ง

๕. การทุจริตที่เกิดจากการขาดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เช่น ระบบการควบคุมที่ไม่มีประสิทธิภาพ หรือมีระบบการควบคุมที่ไม่เพียงพอ รวมถึงไม่มีการกำกับดูแลอย่างใกล้ชิดจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อีกทั้งองค์กร มีการกระจายการปฏิบัติงานไปตามพื้นที่ต่างๆ อย่างกว้างขวาง ทำให้ การกำกับดูแลควบคุมการปฏิบัติงานไม่ทั่วถึงทำให้เปิดโอกาสในการกระทำ ผิดได้อย่างง่าย

๖. การทุจริตโดยการทำลายระบบตรวจสอบอำนาจรัฐ มีลักษณะ เป็นการพยายามดำเนินการให้ได้ บุคคลซึ่งมีสายสัมพันธ์กับผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง ในอันที่จะเข้าไปดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระตาม รัฐธรรมนูญ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ เช่น คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นต้น ทำให้องค์กรเหล่านี้มีความอ่อนแอ ไม่สามารถตรวจสอบการใช้ อำนาจรัฐ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๗. การมีผลประโยชน์ทับซ้อน เป็นการทุจริตที่บุคคลในฐานะข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ใช้ตำแหน่งหรืออำนาจหน้าที่ในการแสวงหาประโยชน์ ให้กับตนเองหรือพวกพ้องที่ส่งผลกระทบต่อ ประโยชน์สาธารณะ

๘. การทุจริตโดยการปกปิดการบริหารงานที่ไม่ถูกต้อง การปิดบัง ข้อมูลและให้การเท็จ

๙. การทุจริตโดยการใช้นโยบาย กฎหมาย กฎเกณฑ์ และข้อบังคับ ต่างๆ โดยอาศัยการใช้ดุลยพินิจ ดีความอย่างมีอคติและลำเอียง เพื่อประโยชน์ หรือโทษแก่ผู้อื่น

๑๐. การทุจริตโดยการใช้ทรัพยากรของรัฐไปในทางมิชอบ การปลอมแปลง เอกสาร และการฉ้อฉล

๑๑. การทุจริตโดยไม่กระทำการตามหน้าที่ แต่ใช้ระบบพรรคพวกแทน เช่น การจัดฮั้วประมูล

๑๒. การทุจริตโดยการให้และการรับสินบน การขู่เข็ญบังคับ และ การให้สิ่งล่อใจ การทุจริตโดยการ ยอมรับของขวัญที่ไม่ถูกต้อง เช่น เชื้อของของขวัญ มูลค่าสูงกว่าที่กฎหมายหรือระเบียบกำหนด

๓. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต

สำหรับการทุจริตหรือคอร์รัปชันนั้นนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์และ สังคมศาสตร์กล่าวว่าการทุจริตนั้น เกิดขึ้นจากการร่วมกันเป็นสังคมของมนุษย์ และเกี่ยวเนื่องอยู่กับทฤษฎีหลัก ๓ ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีอุปถัมภ์ ทฤษฎี เกี่ยวกับความต้องการ และทฤษฎีการทุจริต ฐานันท์วรรณโกวิท*

๑. ทฤษฎีอุปถัมภ์ จากโครงสร้างของสังคมมีความสัมพันธ์ในลักษณะการพึ่งพาอาศัย ในความเท่าเทียม กัน โดยที่ต่างฝ่ายต่างมีผลประโยชน์ต่างตอบแทน ความสัมพันธ์ดังกล่าวมีองค์ประกอบของความเป็นมิตรรวมอยู่ ด้วย แต่เป็นมิตรภาพที่ขาดดุลยภาพ คือ อีกฝ่ายหนึ่งมีอำนาจเหนือกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง มากเกินไป และเป็นระบบซึ่งมี การพึ่งพาอาศัยและช่วยเหลือกัน ทำให้เกิด พวกพ้องในองค์กรทำให้ง่ายต่อการเกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ และ ยากต่อการตรวจสอบ

๒. ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ ทฤษฎีเกี่ยวกับลำดับชั้นความต้องการของมาสโลว์ เป็นการเน้นย้ำ ความต้องการของมนุษย์ซึ่งมีความต้องการไม่มีที่สิ้นสุด

๑) ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จสูงสุด หรือความต้องการ ประจักษ์ตน

๒) ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องและเป็นที่ยอมรับ

๓) ความต้องการในสังคม ความรักและความเป็นเจ้าของ

๔) ความต้องการในความปลอดภัยและความมั่นคง

๕) ความต้องการพื้นฐานทางกายภาพและชีวภาพ

๓. ทฤษฎีการทุจริต ทฤษฎีนี้เกิดขึ้นเมื่อมีปัจจัย ๓ ประการ คือ ความไม่ซื่อสัตย์โอกาส ที่เอื้ออำนวย และ สิ่งที่เราหรือปัจจัยเร้า หากขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งไป ก็ไม่สามารถ เกิดเป็นทฤษฎีนี้ได้

๓.๑ ความไม่ซื่อสัตย์ เมื่อมนุษย์ยังมีความต้องการ ความโลภ แม้ถูกสะกดด้วยจริยธรรม คุณธรรม และบทลงโทษทางกฎหมายก็ตาม ความจำเป็นทางเศรษฐกิจ มีส่วนผลักดันให้บุคคลตัดสินใจกระทำ ความผิด เพื่อให้ตนเองอยู่รอด เมื่อมีโอกาสที่จะกระทำความผิดได้ง่ายแล้วทัศนะ ในการกระทำความผิดก็จะคิดว่า ไม่เป็นสิ่งร้ายแรง ดังนั้น ความไม่ซื่อสัตย์ จึงเป็นส่วนที่มีความสำคัญในการก่อให้บุคคลทุจริต เพื่อต้องการสิ่งตอบ แทน หรือผลประโยชน์เช่น ทรัพย์สิน ชื่อเสียง เป็นต้น

๓.๒ โอกาส ผู้กระทำความผิดพยายามที่จะหาโอกาสที่เอื้ออำนวย ต่อการทุจริต โอกาสที่เอื้ออำนวย ต่อการทุจริตย่อมกระตุ้นให้เกิดการทุจริต ได้ง่ายขึ้นกว่าโอกาสที่ไม่เปิดช่อง นโยบายของฝ่ายบริหารจัดการที่ไม่มี ระบบเพียงพอ ง่ายต่อการรับคนไม่ซื่อสัตย์ เข้ามาทำงาน ดังนั้นการควบคุม ด้วยกลไกภายในจึงมีความสำคัญ อย่างยิ่ง เพราะเป็นการลดโอกาสของ บุคคลในการกระทำความผิด

๓.๓ การจูงใจ เป็นองค์ประกอบข้อสุดท้ายที่มีความสำคัญ เนื่องจาก การทำความเข้าใจถึง มูลเหตุจูงใจให้บุคคลตัดสินใจกระทำการทุจริตจะนำไปสู่ การหามาตรการในการป้องกันการทุจริตด้วยประเภท ของการจูงใจให้บุคคล กระทำการทุจริต สามารถจำแนกได้ ดังนี้

๑) มีความทะเยอทะยานอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

๒) ปรารถนาจะยกระดับตนเองให้ทัดเทียมกับบุคคลอื่นในสังคม

๓) ปัญหาทางการเงิน

๔) การกระทำเพื่ออยากเด่น

๕) ความต้องการที่จะแก้แค้นซึ่งอาจมาจากผู้บังคับบัญชา

๖) ทำเพื่ออุดมคติของตนเอง

๔. สาเหตุของการทุจริต

สาเหตุของการทุจริต สามารถจำแนกได้เป็น ๔ กลุ่มหลัก คือ กลุ่ม ที่เกิดจากพฤติกรรมความโลภ กลุ่มที่ เกิดจากการมีโอกาหรือการที่ระบบ การทำงานมีช่องว่าง กลุ่มที่เกิดจากการขาดจริยธรรม และกลุ่มที่เกิดจาก แรงจูงใจและความคั่งคั่งในการเสี่ยง ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ เกิดจากพฤติกรรมความโลภ

พฤติกรรมความโลภเป็นสาเหตุมาจากพฤติกรรมส่วนบุคคล ที่มาจาก ความโลภ ความไม่พอเพียง โดยเป็นพฤติกรรมส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่รัฐ ที่ขาดหลักยึดด้านคุณธรรม จนกลายเป็นคนที่เห็นแก่ได้ มีความอยากและ ความไม่รู้จักพอ การขาดปทัสถาน (Norm) ของความเป็นบุคคลสาธารณะ (Public Persons) ที่ต้องยึดหลักความเป็นกลาง และความเป็นธรรม เป็นที่ตั้ง ซึ่งเป็นอุดมการณ์ของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐสมัยใหม่

กลุ่มที่ ๒ เกิดจากการมีโอกาหรือการที่ระบบการทำงานมีช่องว่าง

การเกิดจากการมีโอกาหรือการที่ระบบการทำงานมีช่องว่างเป็น สาเหตุที่มาจากระบบการทำงานมีช่องว่างให้ทุจริต หรือการที่ขาดระบบ การควบคุม ตรวจสอบที่ไม่รัดกุม โดยสรุปสาเหตุ ได้แก่

- ๑) การขาดความรู้ความเข้าใจผิด หรือถูกใช้ให้กระทำ
- ๒) ความเคยชินของเจ้าหน้าที่ ที่คุ้นเคยกับการที่จะได้ “ค่าน้ำร้อนน้ำชา”
- ๓) การถูกบังคับให้รับตามบรรทัดฐานของกลุ่ม (ตามน้ำ)
- ๔) การอาศัยช่องว่างของระเบียบและกฎหมาย
- ๕) ไม่ปฏิบัติตามกฎและระเบียบ
- ๖) การทุจริตตามระบบ (Systemic) ด้านงบประมาณ การเงิน การคลัง และการจัดซื้อจัดจ้าง
- ๗) เกิดจากการใช้อำนาจ บารมี อิทธิพล หรือตำแหน่งหน้าที่ ราชการที่มีอำนาจในการวินิจฉัย
- ๘) โครงสร้างทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมืองที่อ่อนแอ
- ๙) โครงสร้างทางเศรษฐกิจมีการผูกขาดของกลุ่มทุนขนาดใหญ่
- ๑๐) โครงสร้างทางด้านสังคมและวัฒนธรรมที่มีลักษณะเป็น แบบอุปถัมภ์ค่านิยมยกย่องคนมีฐานะร่ำรวย
- ๑๑) โครงสร้างทางการเมืองที่ต้องอาศัยเงินเป็นก้อนใหญ่ การจ่าย เงินเพื่อชื่อเสียง ทำงานทางการเมือง
- ๑๒) กระแสทุนทางการเมือง อาทิ โครงการเมกะโปรเจก ถือเป็น การคอร์รัปชันเชิงบูรณาการที่ต้องใช้ทุนในการบริหารจัดการ จัดจ้างที่ปรึกษา วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีคนรอบรู้ในเรื่องเหล่านี้อยู่เพียง วงจำกัด ทำให้การทุจริตประทุติมิชอบเป็นไปได้ง่าย
- ๑๓) ความไม่เข้มแข็งขององค์กรตรวจสอบปราบปรามของรัฐ
- ๑๔) เกิดจากการเปิดเสรีการค้าและการลงทุนที่มีการแข่งขัน แย่งจ่ายส่วยหรือสินบน เพื่อให้ได้รับอนุมัติให้นำเข้า หรือได้มาซึ่งใบอนุญาต ต่อการได้รับสิทธิต่อโครงการต่าง ๆ
- ๑๕) กฎหมายขาดความสมบูรณ์ในการดำเนินงาน
- ๑๖) การบังคับใช้กฎหมายไทยยังไม่เคร่งครัด และมีช่องโหว่ทำให้ ขาดความเชื่อมั่นต่อการเข้าร้องเรียนและฟ้องร้อง

กลุ่มที่ ๓ เกิดจากการขาดจริยธรรม

การเกิดจากการขาดจริยธรรมเป็นสาเหตุที่มากจากการขาดจริยธรรม ส่วนบุคคล รวมถึงประมวลจริยธรรมขององค์กรไม่ได้มีการบังคับใช้ให้เกิดผล โดยสรุปสาเหตุได้จากการขาดคุณธรรม จริยธรรม และขาดเจตจำนงที่แน่วแน่ ของฝ่ายการเมืองในการแก้ไขปัญหา และภาคการเมืองขาดความมั่นคงและ ต่อเนื่อง

กลุ่มที่ ๔ เกิดจากแรงจูงใจและความคุ้มค่าในการเสี่ยง

แรงจูงใจและความคุ้มค่าในการเสี่ยงเป็นสาเหตุที่เกิดจากแรงจูงใจ ให้ทุจริตและความคุ้มค่าในการเสี่ยงเพราะทุจริตแล้วได้รับผลประโยชน์มาก เมื่อเทียบกับความเสี่ยง รวมทั้งการบังคับใช้กฎหมายปราบปรามหรือ การลงโทษทางสังคมขาดประสิทธิภาพ โดยสรุปสาเหตุหลักๆ ได้ดังนี้

- ๑) การขาดระบบตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพและเข้มแข็ง ขาดความหลากหลายในการตรวจสอบจากภาคส่วนต่างๆ โดยเฉพาะ ภาคประชาชน รวมทั้งการทลายระบบตรวจสอบอำนาจรัฐ
- ๒) ขาดการประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ ประชาชนทราบ ๓) ประชาชนส่วนใหญ่มักจะเบื่อหน่าย วางเฉย ไม่มีปฏิกิริยาต่อ พฤติกรรมการใช้อำนาจหน้าที่ที่ไม่ถูกต้อง ทำให้ผู้ทุจริตมีแรงจูงใจและ รู้เห็นว่าผลตอบแทนที่จะได้รับเมื่อเทียบกับความเสี่ยงนั้นคุ้มค่า จึงแสวงหา และพัฒนาแนวทางทุจริตที่มีรูปแบบแปลกใหม่
- ๔) ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจขั้นพื้นฐานด้านกฎหมาย และขั้นตอนการอำนวยความสะดวก รวมถึงความล่าช้าในการให้บริการและ ขาดความโปร่งใสของกระบวนการ ทำให้ประชาชนรู้สึกเบื่อหน่ายและ ขาดความศรัทธาต่อกระบวนการยุติธรรม
- ๕) ประชาชนขาดแรงจูงใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ ยุติธรรม

๕. แนวทางการป้องกันการทุจริตของภาครัฐ

ในภาครัฐมีส่วนราชการจำนวนมาก ซึ่งแต่ละส่วนราชการมีภารกิจ ที่หลากหลายและแตกต่างกัน รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด มากมาย โดยอำนาจหน้าที่นั้นจะมอบให้ข้าราชการในส่วนราชการนั้นเป็นผู้มีอำนาจ บางครั้งอาจจะต้องใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจ ผูกขาดอำนาจ ซึ่งทำให้ข้าราชการในส่วนราชการนั้น ๆ เล็งเห็นช่องทางที่สามารถเรียกรับเงิน หรือสินบนต่างๆ ได้โดยง่าย ดังนั้น จึงควรมีมาตรการหรือแนวทางในการป้องกันการทุจริต อาจจะเป็นการปรับปรุงที่ตัวข้าราชการ ระบบการปฏิบัติ งานหรือระบบการตรวจสอบการทำงานในส่วนราชการที่มีความเสี่ยง และความจำเป็นในอันดับแรกๆ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ออกมาอย่างชัดเจน เนื่องจากการป้องกันการทุจริตเป็นเรื่องที่ยากในการดำเนินการและยากต่อ การเปลี่ยนแปลงให้เห็นผลลัพธ์ออกมาอย่างชัดเจน

เมื่อพิจารณาจากกรณีตัวอย่างที่ดีของต่างประเทศ ทั้งเขตปกครอง พิเศษฮ่องกง (สาธารณรัฐประชาชนจีน) และประเทศสิงคโปร์ การป้องกัน การทุจริตของเขตปกครองพิเศษฮ่องกง (สาธารณรัฐประชาชนจีน) จะเน้นการปรับปรุงระบบงานภายในหน่วยงานของรัฐมากกว่าที่ตัวข้าราชการ เนื่องจากเห็นว่าการขจัดโอกาสการที่ทำให้เกิดการทุจริตจะทำให้เกิดการ ป้องกันได้มากกว่า และประเทศสิงคโปร์ จะเน้นการตรวจสอบและ เสนอแนะแนวทางแก้ไขการปฏิบัติงานรวมทั้งการจัดการที่ทำให้เกิดความล่าช้า ในการทำงานของข้าราชการ ซึ่งทั้งสองประเทศจะเห็นได้ว่า การที่เปิดโอกาส ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจในการใช้ดุลยพินิจหรือการผูกขาดอำนาจให้น้อยนั้น น่าจะช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวได้

ในประเทศไทยภาครัฐได้มีการนำการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนากระบวนการ ให้มีความชัดเจน โปร่งใส ในหน่วยงานต่างๆ เช่นกัน มีการจัดทำโครงการ นำร่องโดยเลือกส่วนราชการขึ้นมาเป็นต้นแบบในการดำเนินการปรับปรุง วิธีการทำงาน (Re-engineering) และการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศขึ้นมาปรับใช้ โดยนำทุกกระบวนการเข้าสู่ระบบที่สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งโครงการดังกล่าวส่งผลให้เห็นอย่างชัดเจนว่ามีการเปลี่ยนแปลงในแนวทาง ที่ดีขึ้น เนื่องจากประชาชนสามารถทราบขั้นตอนการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงานอย่างชัดเจน โดยไม่ต้องมีการให้หรือสินน้ำใจแก่เจ้าหน้าที่ในการดำเนินกิจกรรมของประชาชน

๕.๑ กระบวนการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

กระบวนการดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตของภาครัฐ สามารถแยกการดำเนินการได้เป็น ๕ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ สร้างจิตสำนึกโดยมุ่งพัฒนาให้ข้าราชการทุกระดับ มีคุณธรรมจริยธรรม

๑) รมรณรงค์เผยแพร่ /ประชาสัมพันธ์ให้ตระหนักและรับรู้ถึงพฤติกรรม ที่แสดงให้เห็นถึงการมีคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในหน่วยงานภาครัฐ

๒) ส่งเสริมการฝึกอบรมด้านคุณธรรม จริยธรรม และกฎระเบียบ วิธีปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ ให้สามารถปฏิบัติงานได้ถูกต้องตามระเบียบ ของทางราชการ และการควบคุมภายใน เพื่อเป็นการป้องกันการทุจริตที่อาจเกิดขึ้นได้

๓) การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสุขจิต โปร่งใส เพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายในหลวง หรือดำเนินกิจกรรมอื่นๆ ร่วมกับสถาบันการศึกษา ภาคเอกชน หรือหน่วยงานต่างๆ

๔) ส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐจัดทำโครงการทางด้าน คุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล และคัดเลือกหน่วยงานเหล่านั้น เพื่อเป็นตัวอย่าง และเผยแพร่ให้หน่วยงานอื่น ๆ นำไปศึกษาและประยุกต์ใช้ ต่อไป

๕) ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการปรับปรุงการให้บริการประชาชน ของหน่วยงานภาครัฐให้มี พฤติกรรมและการปฏิบัติงานที่สามารถตอบสนอง ความต้องการของประชาชน

ขั้นตอนที่ ๒ ผนึกกำลังกับหน่วยงานอื่น และการมีส่วนร่วมของ ภาคเอกชน สื่อมวลชน และ ประชาชนทุกหมู่เหล่า เพื่อเป็นแบบอย่าง และเป็นกลไกขับเคลื่อนให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

๑) แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการป้องกันการทุจริตในส่วนราชการ
๒) สร้างให้มีการสอดส่อง และระบบเฝ้าระวังและรับข้อมูลเกี่ยวกับ การทุจริตประพฤติมิชอบ ในหน่วยงาน

๓) มีช่องทางรับข้อร้องเรียน ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากประชาชน เพื่อนำไปปรับปรุงและ พัฒนาการบริหารราชการให้มีประสิทธิภาพและ มีความคุ้มค่า

ขั้นตอนที่ ๓ ขับเคลื่อนในการปฏิบัติกับเจ้าหน้าที่ทุกระดับ ยอมรับ และพร้อมใจในการร่วมคิด ร่วมทำ เพื่อขับเคลื่อนคุณธรรม ให้เกิดขึ้นแก่ หน่วยงานด้วยความภาคภูมิใจ

๑) ให้ทุกส่วนราชการดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดีพ.ศ. ๒๕๔๖ ไปปฏิบัติให้เกิดผล โดยเฉพาะ การให้ความสำคัญในการอำนวยความสะดวก และการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน

๒) ส่งเสริมและผลักดันให้ส่วนราชการสร้างความโปร่งใส โดยการ เปิดโอกาสในการมีส่วนร่วม ของประชาชน ตามพระราชบัญญัติข้อมูล ข่าวสารของราชการ พ.ศ.๒๕๔๐ และระเบียบสำนักงานปลัดกระทรวง การคลังว่าด้วยการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าดู พ.ศ.๒๕๔๒

๓) กำชับให้มีการเผยแพร่เอกสารจัดซื้อจัดจ้างให้สาธารณชนได้รับทราบ อย่างทั่วถึง และปฏิบัติ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.๒๕๓๕ โดยเคร่งครัด

ขั้นตอนที่ ๔ ตรวจสอบและประเมินผล เป็นเครื่องมือเพื่อให้ หัวหน้าส่วนราชการและ คณะกรรมการขับเคลื่อนการป้องกันการทุจริต ในส่วนราชการ

๑) จัดให้มีคณะทำงานประเมินผลความคุ้มค่าในการดำเนินโครงการ ภาครัฐที่เบิกจ่ายจากเงิน งบประมาณ เพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงและความ คุ้มค่าของโครงการต่างๆ ให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนสูงสุด

๒) ให้ผู้ตรวจสอบภายในของหน่วยงาน ดำเนินการตรวจสอบการ ปฏิบัติงานของส่วนราชการ อย่างทั่วถึง และรายงานให้หัวหน้าส่วนราชการทราบ ๓) มีมาตรการเอาผิดกับผู้ที่กระทำการทุจริตอย่างเอาจริงเอาจัง

ขั้นตอนที่ ๕ กระบวนการพัฒนากระบวนการภายใน และพัฒนา ระบบการบริหารงานของ หน่วยงานที่เน้นความเสมอภาค โปร่งใส เป็นธรรม และสามารถตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอน เพื่อจำกัดช่องทางสู่การ ทุจริต อาจปฏิรูปกระบวนการให้เจ้าหน้าที่พบกับประชาชนให้น้อย เพื่อลดการเจรจา ต่อรองหรือการรับสินบน

โดยอาจจะใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามา ช่วยทำให้ทุกกระบวนการงานมีหลักฐานขั้นตอนที่ชัดเจน ประกอบกับหน่วยงาน ที่มีความเสี่ยงต่อการทุจริตช่วยปรับปรุงข้อกฎหมายที่ง่ายต่อการใช้และ การเข้าใจ เพื่อให้ประชาชนสามารถสอบทานได้

๕.๒ แนวทางการเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต

การทุจริตในภาคราชการปัจจัยสำคัญส่วนหนึ่งอาจเป็นเรื่องของ พฤติกรรมมนุษย์ อาจเกิดจากความเคยชินที่พบเห็นการกระทำนั้น ที่เป็นตัวอย่างที่ไม่ดีหรืออาจเกิดจากการมีทัศนคติค่านิยม ที่เน้นวัตถุมากกว่า การมีจริยธรรม ดังนั้น แนวทางแก้ไขปัญหากับทัศนคติและค่านิยม ในความซื่อสัตย์สุจริตต่อการปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงาน ราชการ จึงควรมีแนวทางในการดำเนินการดังนี้

๑. ระยะสั้น

๑) ผู้บริหารควรสอดส่องดูแลเรื่องการทุจริตในระบบราชการอย่าง ใกล้ชิด และต้องเป็นตัวอย่างที่ดี เช่น ต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อการ ปฏิบัติราชการ และต้องพยายามให้ผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่ ในระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด หากพบว่ามีกรทุจริตในหน่วยงานของตน ต้องรีบดำเนินการ แก้ไขปัญหาโดยด่วน

๒) หน่วยงานราชการควรยกย่องเจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดที่มี ความประพฤติชอบ และมีความซื่อสัตย์สุจริต โดยจัดให้มีคณะกรรมการ ที่ทำหน้าที่ยกย่องผู้ประพฤติตนด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

๓) หน่วยงานราชการประสานงานกับหน่วยงานภายในสังกัดให้จัด กิจกรรมประเภทยุทธธรรม ศีลธรรม และจริยธรรม เป็นประจำและต่อเนื่อง

๔) หน่วยงานราชการควรนำมาตรการในการปลูกฝังทัศนคติและ อุดมการณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐ ใน สังกัดให้มีความซื่อสัตย์สุจริต โดยการรักษา วินัยคุณธรรมและจริยธรรม

๒. ระยะยาว

๑) ภาคราชการควรเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมในความซื่อสัตย์ สุจริตต่อการปฏิบัติราชการ โดย คำนึงถึงว่าทัศนคติและค่านิยมของเจ้าหน้าที่ ของรัฐที่มีอายุต่างกัน เพศต่างกัน ระดับการศึกษาต่างกัน ลักษณะงานที่ ปฏิบัติที่ต่างกัน และอายุราชการที่ต่างกันนั้น ย่อมมีทัศนคติและค่านิยม ในความซื่อสัตย์สุจริตต่อการปฏิบัติราชการที่แตกต่างกัน

๒) ควรส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์งานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. รวมตลอดถึงการประชาสัมพันธ์ทางสื่อสารมวลชน เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ รัฐบาลต้องตระหนักถึงการพัฒนาทางด้านจริยธรรม คุณธรรมของประชาชนในทุกกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับเยาวชน ให้มีความซื่อสัตย์สุจริต มิใช่มุ่งพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจเพียงด้านเดียว

๖. แนวทางการป้องกันการทุจริต ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๘

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๘ สุราษฎร์ธานี (สศท.๘) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นหน่วยงานสังกัดส่วนกลางที่ปฏิบัติงานอยู่ในส่วนภูมิภาค มีภารกิจประกอบด้วย ๑) เสนอแนะนโยบาย จัดทำแผนพัฒนา และมาตรการทางการเกษตร ๒) จัดทำและบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศการเกษตร ๓) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยด้านเศรษฐกิจการเกษตร จัดทำภาวะเศรษฐกิจการเกษตร จัดทำรายงานสถานการณ์เศรษฐกิจการเกษตร และ ๔) ติดตามและประเมินผลแผนงาน/โครงการ ที่สำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จะเห็นได้ว่าลักษณะการปฏิบัติงานจะเป็นงานทางด้านวิชาการ ไม่มีส่วนได้เสียกับหน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานเอกชนอื่น ๆ ประกอบงบประมาณส่วนใหญ่ที่ได้รับจะเป็นงบดำเนินงาน และงบรายจ่ายอื่น งบลงทุนจะมีน้อย ดังนั้น โอกาสหรือช่องที่เป็นเหตุให้เกิดการทุจริตจะมีน้อย

อย่างไรก็ตาม สศท.๘ ยังให้ความสำคัญกับเรื่องของการการทุจริต การฉ้อราษฎร์บังหลวง ไม่ให้เกิดขึ้นเพื่อทำให้องค์กรเป็นองค์กรที่ปลอดการทุจริต ๑๐๐ เปอร์เซนต์ ภายใต้คติพจน์ “เปิดกว้าง โปร่งใส ชัดเจน และมีส่วนร่วม” จึงได้กำหนดแนวทางการป้องกันการทุจริต ดังนี้

๑. รณรงค์เผยแพร่ /ประชาสัมพันธ์ให้ตระหนักและรับรู้ถึงพฤติกรรม ที่แสดงให้เห็นถึงการมีคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลใน สศท.๘

๒. ส่งเสริมการฝึกอบรมด้านคุณธรรม จริยธรรม และกฎระเบียบ วิธีปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ ให้สามารถปฏิบัติงานได้ถูกต้องตามระเบียบ ของทางราชการ และการควบคุมภายใน เพื่อเป็นการป้องกันการทุจริต ที่อาจเกิดขึ้นได้

๓. ร่วมกิจกรรมเพื่อสร้างความสุจริต โปร่งใส เพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายในหลวง หรือดำเนินกิจกรรมอื่นๆ

๔. ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการปรับปรุงการให้บริการประชาชน ของ สศท.๘ ให้มีพฤติกรรมและการปฏิบัติงานที่สามารถตอบสนอง ความต้องการของประชาชน

๕. สร้างให้มีการสอดส่อง และระบบเฝ้าระวังและรับข้อมูลเกี่ยวกับ การทุจริตประพฤติมิชอบ ในหน่วยงาน

๖. มีช่องทางรับข้อร้องเรียน ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากประชาชน เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาการบริหารราชการให้มีประสิทธิภาพและ มีความคุ้มค่า เช่น กล่องรับความคิดเห็นและเรื่องร้องเรียน

๗. ดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ไปปฏิบัติให้เกิดผล โดยเฉพาะ การให้ความสำคัญในการอำนวยความสะดวก และการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน

๘. ส่งเสริมและผลักดัน เรื่อง การสร้างความโปร่งใส โดยการ เปิดโอกาสในการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามพระราชบัญญัติข้อมูล ข่าวดสารของราชการ พ.ศ.๒๕๔๐ และระเบียบสำนักงานปลัดกระทรวง การคลังว่าด้วยการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าดู พ.ศ.๒๕๔๒

๙. กำชับให้มีการเผยแพร่เอกสารจัดซื้อจัดจ้างให้สาธารณชนได้รับทราบ อย่างทั่วถึง และปฏิบัติตาม ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.๒๕๓๕ โดยเคร่งครัด

๑๐. ให้ความร่วมมือกับผู้ตรวจสอบทั้งในและนอกหน่วยงานดำเนินการตรวจสอบการปฏิบัติงานของ สศท.๘ พร้อมรายงานผลการตรวจสอบให้ผู้บริหารระดับสูงทราบ

๑๑. มีมาตรการเอาผิดกับผู้ที่กระทำการทุจริตอย่างเอาจริงเอาจัง โดยการตั้งคณะกรรมการสืบข้อเท็จจริง เพื่อหาข้อเท็จจริง และรายงานผู้บังคับบัญชา ต่อไป

**แผนการดำเนินงานตามแนวทาง/มาตรการการป้องกันการทุจริต
ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๘ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘**

โครงการ / กิจกรรม	เป้าหมาย / ตัวชี้วัด	ผู้รับผิดชอบ
๑. จัดทำประกาศเจตนารมณ์การป้องกันและต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่น ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๘	๑ ครั้ง และแจ้งในที่ประชุม ประจำเดือน อย่างน้อย ๑ ครั้ง	ฝ่ายบริหารทั่วไป
๒. รณรงค์ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่น/ร่วมแสดงออกทางสัญลักษณ์	๑ ครั้ง	ฝ่ายบริหารทั่วไป
๓. จัดทำสื่อและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในการป้องกันและต่อต้านการทุจริต หลายช่องทาง เช่น - การประชุมเจ้าหน้าที่ สศท.๘ - Facebook สศท.๘ - ติดบอร์ดประชาสัมพันธ์ในสำนักงานฯ - หนังสือแจ้งเวียนภายใน สศท.๘	อย่างน้อย ๓ ช่องทาง	ฝ่ายบริหารทั่วไป และ คณะทำงาน ประชาสัมพันธ์
๔. จัดทำแผนการควบคุมภายในที่ครอบคลุมด้านการเงินและทรัพย์สิน	มีแผนที่ได้รับความเห็นชอบจาก ผอ.สศท.๘	ฝ่ายบริหารทั่วไป